

Kv. Katten, Vårgårda, Vårgårda kommun

Inventering av entita och naturvärdesträd

2024-03-28

melica

Innehåll

Uppdragsbeskrivning	3
Områdesbeskrivning	3
Inventering av entita	3
Metod	3
Resultat	4
Inventering av naturvärdesträd	4
Metod	5
Resultat	5
Slutsatser	6
Referenser	7

Uppdragsbeskrivning

Vårgårda kommun undersöker möjligheten att bebygga ett område längs naturreservatet Tånga hed, som en fortsättning av Klövervägen. Området har tidigare inventerats av Melica för att kartlägga förekomsten av groddjur, kärlväxter och insekter. Även naturvärdesinventering och bedömning av områdets naturvärden samt en artskyddsutredning har utförts (Alfsdotter & Bergil, 2018, 2019a & 2019b; Federsel & Bergil, 2023; Federsel, 2024). En artskyddsutredning i början av 2024 visade behovet av att undersöka förekomsten av fågeln entita och naturvårdsintressanta träd i området. Platsen besöktes av biologer Tobias Federsel, Calle Bergil och Malin Johansson den 7 mars 2024 för en bedömning.

Områdesbeskrivning

Området är en öppen gräsmark som tidigare användes som åkermark och nu är i en tidig igenväxningsfas (figur 1). I den norra delen av området angränsar ett Natura 2000-område som ingår i naturreservatet Tånga hed och består mest av ek, tall och björk samt några granar och aspar. Längs områdets kant växer även brakved och enstaka sälgräd.

Skogen utanför den södra delen av området domineras mest av björk, klibbal och sälg med inslag av tall och gran. Ett mindre dike, som kantas av sälg och andra salixarter löper längs området och marken består huvudsakligen av torvmark och sumpskog.

Inventering av entita

En inventering av entita görs efter att tidigare artskyddsutredning indikerat att platsen kan vara en potentiell häckningsplats för denna art. Eftersom entitan är en väldigt stationär art undersöks om planerade åtgärder, såsom borttagande av en lövträdsremsa öster och söder om ången kan påverka dess revir.

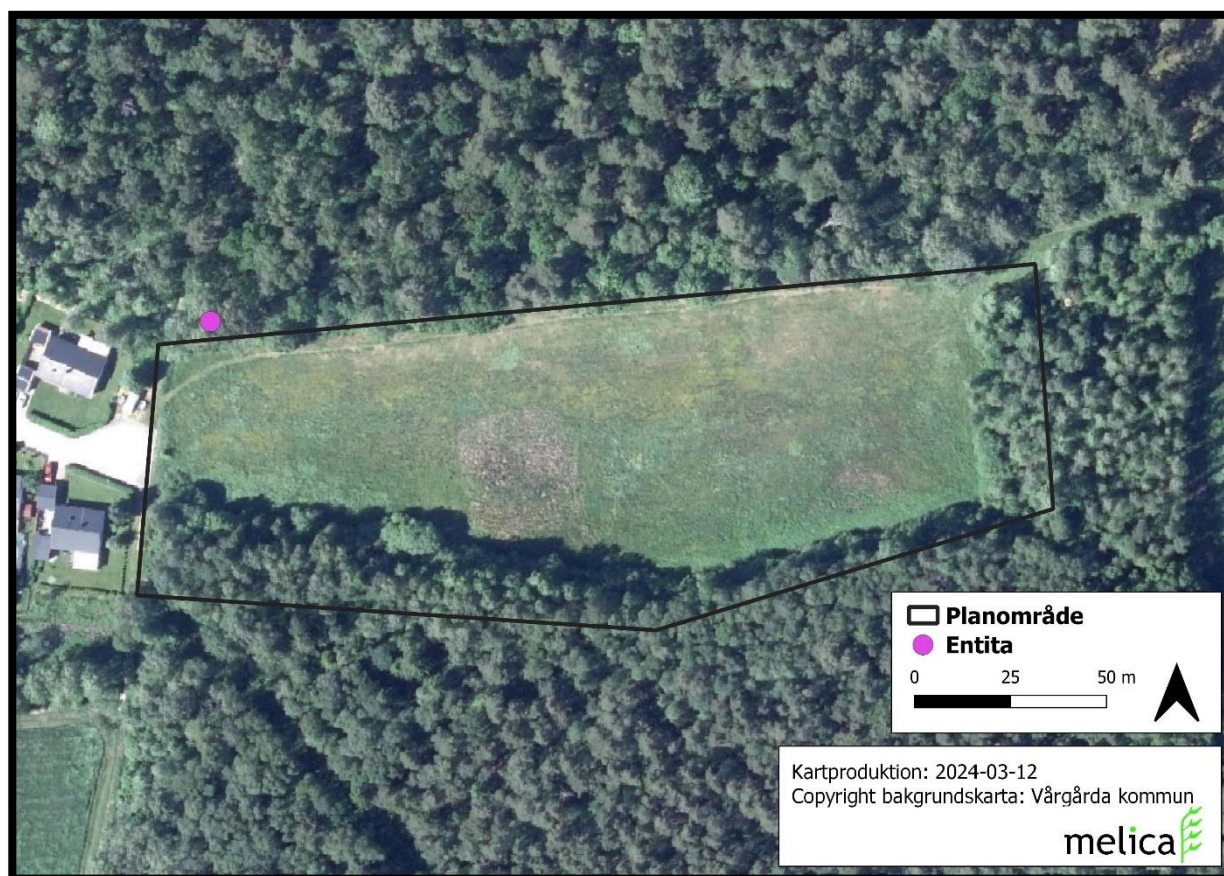
Entitans häckningshabitat består främst av löv- och blandskogar samt fuktiga skogsmiljöer. Dessa habitat har minskat i många delar av landet och tros vara en bidragande faktor till entitans minskande population. En ytterligare faktor som potentiellt har påverkat entitan negativt är ökningen av bland annat blåmesar. Blåmesar och andra mesar konkurrerar med entitan om håligheter i träden, då ingen av dem kan själva hacka ut sina bon utan är beroende av naturliga håligheter i träden (SLU, 2024). Entitan är rödlistad och klassificerad som nära hotad enligt IUCN:s bedömningssystem.

Metod

Inventeringen av entita utfördes tidigt på morgonen klockan 07.30 en solig marsdag. En undersökning längs hela kanten intill skogen gjordes, där fokus låg på att identifiera och registrera närvaron av entita. Senare på förmiddagen genomfördes även en inventering inne i skogen, specifikt på södra och östra sidorna precis utanför området i samband med registreringen av naturvårdsintressanta träd.

Resultat

Minst två entitor observerades i den nordvästra delen av området vid kanten av Natura 2000-området (figur 1). Vi observerade inte entita på andra platser, men bedömde att skogen i den södra delen är ett potentiellt häckningsområde för entitan med lämpliga habitat och förekomst av enstaka hålträd (figur 2). Skogsområdet i söder består av fuktig lövskog som entitan trivs i. Skogen står på dikat torvmark och är ingen äldre kontinuitetsskog än, vilket kan vara anledningen till att vi inte observerade några entitor i den här delen. Entitan har en kort spridningsradie på högst 1 km och undviker generellt öppna ytor och barrträd. Det finns dock goda möjligheter för entitan att sprida sig via den östra delen av området genom det befintliga buskaget och därmed etablera sig även i den östra och södra delen av området.

Figur 1. Karta över planområdet med markering för observation av entita.

Förutom entita identifierades andra fågelarter som ringduva, blåmes, talgoxe, kråka, bofink, nötväcka, grönfink, koltrast och kungsfågel i området. Inne i skogen på södra sidan av området observerades fjädrar av två dödade duvor. Detta kan tyda på att en duvhök har sitt bo i närområdet, även om inget bo kunde hittas.

Inventering av naturvärdesträd

Inventeringen syftar till att undersöka om planförslaget, med nertagning av en remsa med träd söder och öster om ängen, samt byggnation av en väg på den norra delen av ängen som angränsar till Natura 2000-området Tånga hed, kan komma att påverka den gynnsamma bevarandestatusen för någon trädlevande art eller förekomsten av särskilt skyddsvärda träd.

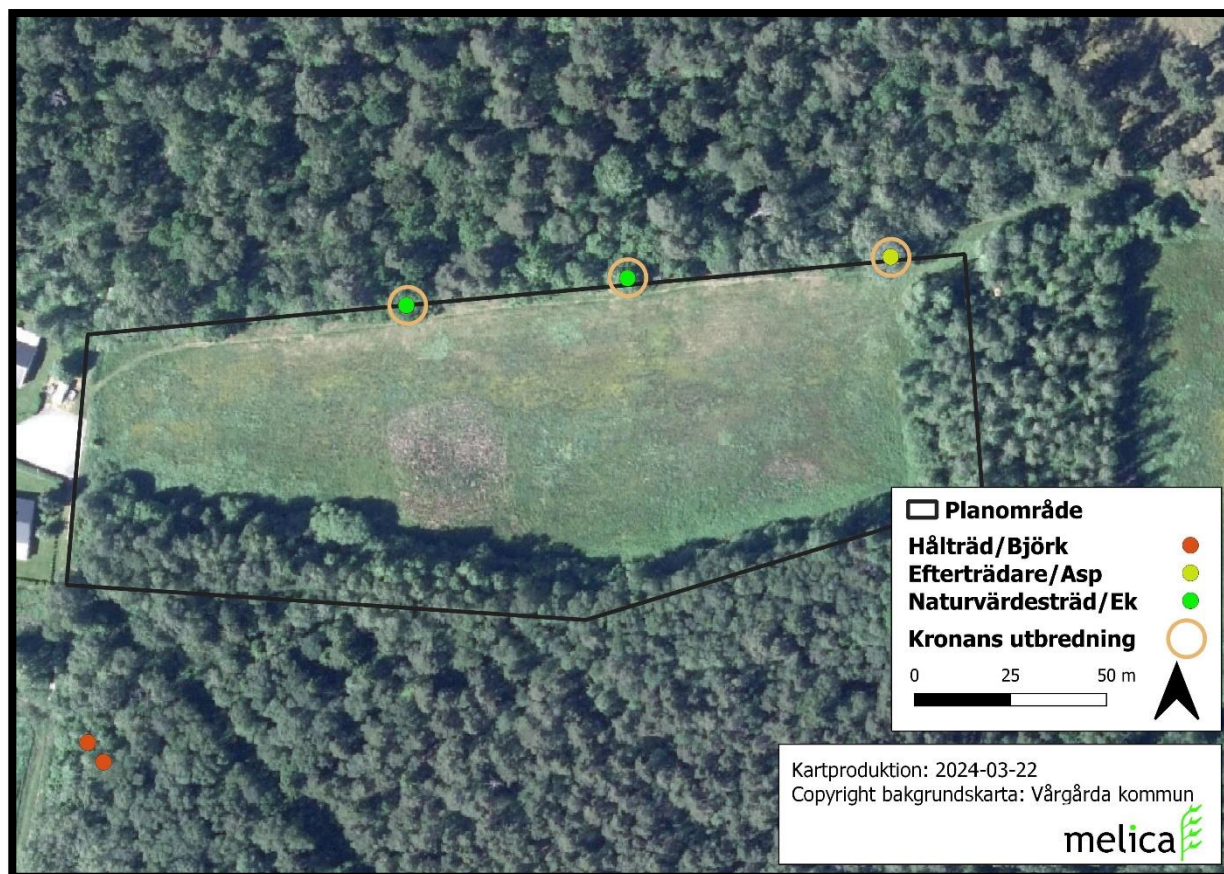
Metod

Särskilt skyddsvärda träd och deras eventuella efterträdare inventerades genom att följa planområdets gränser. Dessutom markerades naturvårdsintressanta träd vars rotutbredning sträckte sig inom 1–2 m från gränsen till området. I södra och östra delen noterades även samtliga hålträd i och med att de utgör lämpliga livsmiljöer för entitan samt andra fåglar och fladdermöss. Även ytan i sydväst där den tilltänkta groddammen ska placeras inkluderades i eftersöket av särskilt skyddsvärda träd, efterträdare och hålträd.

Resultat

Inga särskilt skyddsvärda träd identifierades under inventeringen. Men vid den nordvästra gränsen till området noterades en asp med en diameter på 70 cm som efterträdare (figur 2). Två ekar, med diametrar på 55 cm och 40 cm, markerades som naturvårdsintressanta träd då de har potential att i framtiden bidra till biologisk mångfald och öka upplevelsevärdet för människor, samtidigt som deras rötter med all sannolikhet räcker in i planområdet och riskerar att skadas.

Cirka 40 m utanför området på den sydvästra sidan noterades två björkar med håligheter, vilka utgör lämpliga habitat för fåglar eller fladdermöss. Den norra björken är en högstubbe med en diameter på 30 cm, medan den andra björken är ett levande träd med en diameter på 20 cm. Båda björkarna befinner sig nära det område där en potentiell damm för groddjur eventuellt kan komma att byggas (figur 2).

Figur 2. Karta över planområdet med observationer för naturvärdesträd.

Slutsatser

Planbeskrivningen påverkar inte entitans aktuella habitat i Natura 2000-området Tånga Hed. Träd- och buskremsan i öster och skogen i söder utgör ett potentiellt habitat, med fuktig lövskog och enstaka håligheter. Även om inga entitor observerades i den här delen under inventeringen bör hålträden bevaras eller ersättas med holkar. Det är också viktigt att remsor med lövträd och buskar bevaras som spridningsvägar för entitan i och med att arten undviker att flyga över öppna ytor. Vid uppsättning av holkar är det viktigt att de har ett litet ingångshål med en diameter på 26–28 mm och att de hängs parvis med 5–10 m avstånd för att minska konkurrensen från talgoxe och blåmes (SLU, 2024).

Förutom hålträden hittades också en del liggande död ved, vilket visar vikten av tidigare ställda kravet av att skapa faunadepåer för åkergrodan när en del av skogen i söder avverkas (Federsel, T., 2024).

Inga särskilt skyddsvärda träd hittades och inga andra juridiskt skyddade arter bedöms blir påverkade om ovan ställda krav följs. Men det rekommenderas att ta hänsyn till aspen och de två ekarna genom att inte placera några tunga maskiner eller byggmaterial inom deras rotutbredning, det vill säga cirka 2 m utanför kronans utbredning. Det skulle också vara fördelaktigt att skapa flera högstubbar av lövträd i den kvarvarande skogen för att gynnar arter som är beroende av stående död ved, som till exempel mindre hackspett.

Referenser

- Alfsdotter, T. & Bergil, C. (2018). Naturvärdesinventering som underlag för detaljplan i två områden vid Klövervägen, Vårgårda. Vårgårda kommun
- Alfsdotter, T. & Bergil, C. (2019a). Groddjursinventering som underlag för detaljplan i två områden vid Klövervägen, Vårgårda. Vårgårda kommun
- Alfsdotter, T. & Bergil, C. (2019b). Kärleväxtinventering som underlag för detaljplan i två områden vid Klövervägen, Vårgårda. Vårgårda kommun
- Federsel, T. & Bergil, C. (2023). Tånga gränd, Vårgårda, Vårgårda kommun – Naturbedömning. Vårgårda kommun
- Federsel, T. (2024). Kvarter Katten, Vårgårda, Vårgårda kommun. Artskyddsutredning. Melica
- SLU Artdatabanken. (2024). Artfakta. <https://artfakta.se/artinformation/taxa/103020/detaljer?lang=sv> [Hämtad 2024-03-13]

Kv. Katten, Vårgårda, Vårgårda kommun

Inventering av entita och naturvärdesträd

Uppdragsgivare: Vårgårda kommun

Inventerare: Tobias Federsel, Calle Bergil, Malin Johansson

Framsidan: Vy över området mot Klövervägen